

# El llenguatge

## Ben bé

L'adverbi bé revesteix la forma ben davant els adjectius, certes formes verbals i els altres adverbis. Aquesta duplicitat de formes deu haver contribuït, sens dubte, a la possibilitat de modificar-se ell mateix, i així s'ha originat el conjunt ben bé, que és una locució adverbial amb valor quantitatiu. El Diccionari Fabra defineix el seu sentit per mitjà de tota una sèrie d'expressions equivalents, amb què li atribueix un camp d'aplicació ben ampli: «del tot, sense faltar-hi res, pel cap baix, sense por d'exagerar».

Dels diversos exemples amb què el Fabra il·lustra el significat de ben bé ens importa de posar en relleu el primer: Eren ben bé trenta. Ver aquí, segurament, la manera més usual i popular d'expressar aquesta idea: que en un lloc determinat s'havien aplegat un nombre de persones, que és probable però no segur que ultrapassessin la trentena però que, amb tota seguretat, no baixaven d'aquest nombre. Aquesta mateixa idea també es pot expressar, és cert, per mitjà d'altres termes o locucions, com almenys, no menys de, pel cap baix, si més no, etc., tots els quals, efectivament, suposen la seguretat d'un mínim i deixen la porta oberta a la possibilitat d'un nombre superior.

Ara: quan alguns publicistes, tal com hem pogut observar, en aquests casos recorren exclusivament a almenys o no menys de, i diuen, sistemàticament, N'hi havia almenys un centenar. Se'n distingien no menys de cinquanta. Es van aplegar no menys de mil persones. ¿és que ho fan deliberadament, perquè han triat els termes que els semblaven més adequats, o bé prescindeixen de la locució ben bé perquè en castellà no n'existeix cap de formació anàloga i en aquests casos sol dir «al menos» o «no menos de»? Es considerant la possibilitat d'aquest darrer a circumstància que escàu de recordar l'existència del nostre ben bé. Potser algú dirà que no és ben bé igual Eren ben bé trenta i Eren no menys de trenta. La idea expressada amb cada una d'aquestes frases és, però, exactament la mateixa: la diferència és purament psicològica, talment com s'esdevé amb dues frases com Era menys important i No era tan important, que tenen el mateix significat però expressat amb recursos gramaticals aparentment oposats.

Albert Jané